

Zašto se o tome ćuti?

Današnje prijepodne sam htio provesti s prijateljima na klizalištu, ali sve je upropastila jedna neočekivana kiša. Pošto sam ovih dana planirao kupovinu, sjeo sam za računalo i gledao što je sada u modi te sam se odlučio poći u šoping. Dobio sam određenu količinu novca, ali za svaki slučaj uzeo sam i svoju skromnu ušteđevinu, jer, tko zna, možda mi se baš neki skuplji komad odjeće dopadne. Rekao sam mami da je moja kupnja iz sasvim opravdanih razloga. Ipak sam u pubertetu i rastem te su se moje majice i farmerice okraćale. Dobro, i modni trendovi nude nešto novo ili malo drugačije. A i što bih imao protiv mode kao oblika ljudske kreativnosti? Ta, odavno se odjeća ne nosi iz onih primarnih razloga, kao što su potrebe prvih Zemljana bile zaštita od klimatskih uvjeta, okoliša i insekata.

Kada sam stigao i bezbrižno zakročio u odaje šoping centra znao sam kako ću tu ostati poduže jer odjeću treba isprobavati prije kupnje. Ipak me fascinirala količina, raznovrsnost i šarenilo ponuđene robe, a sve to pod jarkim svjetlom uz prijatnu modernu pop glazbu u pozadini. Dok sam polako obilazio radnje moje ruke su postajale sve umornije od nošenja količine brandiranih stvari koje sam kupio. Kada sam obavio šoping i stigao doma sav uzbuđen sam krenuo vaditi stvari kako bi ih pokazao mojim roditeljima. Dok sam raspakivao nove patike primijetio sam kako imaju na sebi etiketu „Made in Vietnam“. Pomislio sam da su one jedine tamo proizvedene, ali kada sam pogledao na majicama, farmericama i duksevima uglavnom su zemlje porijekla bile države istočne Azije. Zapitao sam se kako je to moguće. Kako to da pored svih tehnoloških i infrastrukturnih prednosti kojima raspolažu velike zemlje i korporacije njihovu brandiranu robu proizvode u tako siromašnim i zaostalim zemljama? Sjeo sam za računar i krenuo „guglati“ kako bih pronašao odgovor na postavljeno pitanje. Rezultati koje sam pronašao bili su apsurdni. Pojavile su se slike žena koje rade u tvornicama danonoćno kako bi sašile komad odjeće koju mi nosimo. Neke od njih čak drže i djecu pored sebe dok rade. Pročitao sam da primaju minimalnu plaću te da im je jedini cilj dostavljanje korice kruha na stol u cilju prehranjivanja njihove obitelji. Osim toga, one rade u neprikladnim uvjetima za rad. Bio je i slučaj gdje se čitava tvornica srušila na 1400 radnica koje su šile za jedan svjetski brand. Oduzeto im je ili točnije rečeno nije im ni dano ono što se u suvremenom bogatom kapitalističkom društvu zove ljudska i radnička prava, ta velika tekovina napredne ljudske civilizacije. Odnos prema tim zemljama i okolišu je također problematičan. Moglo bi se reći da eksploatiraju sve zemlje u kojima imaju svoje poslovnice. Kada sam ispričao svojim ukućanima što sam sve pročitao odgovorili su mi da takvih stvari nažalost ima već i kod nas. Eto, bogatstva stečenog prljavim izrabljivanjem u tehnološki najrazvijenijoj epohi ljudskog roda. A mi šutimo. Mi kupujemo i nije nas briga koliko je jeftinog, skoro robovskog, rada, umornih i izglednijih pogleda utkano u taj komad odjeće. Jer, odjeća je za nas odavno izgubila primarni smisao. Ona je naš oblik komunikacije. Ona nas predstavlja, jača naše samopouzdanje, stilski dotjeruje, naravno ako je brandirana. Ali ona, naša svakodnevna odjeća, u raznoraznim modnim verzijama, iz raznoraznih kataloga, proljeće-ljeto, jesen-zima, nosi prigušeni krik obespravljenih žena Bangladeša, Vijetnama, Pakistana, daleke Indonezije dok mlad, lijep, umilan osmijeh na bilboardu iza raskrsnice na uglu zove na kupnju iste te.

Ovo je samo jedna grana industrije, a primjena sličnih principa eksploatacije je prisutna i u drugim nerazvijenim zemljama u različitim poljima struke. Doista, mnogo ljudi nije ni svjesno što se događa u današnjem svijetu i samo gleda na svoje potrebe. Zašto je to tako? Da li su mediji krivci što ne objavljuju dovoljno informacija o ovakvim stvarima ili je to jednostavno postao dio realnosti na koji

nitko ne obraća pažnju? Na neke od ovih pitanja možda nikada nećemo dobiti odgovor, ali trebamo uvijek biti zahvalni na onome što imamo u našem životu i svjesni da za komad odjeće koji mi nosimo netko dobiva gorku koranicu kruha!

Augustin Žigmanov

Gimnazija "Svetozar Marković" 3.F